

[Udenrigsministeren.]

tater, der bortfalder, enten ved Opsigelse fra anden Side eller fra vor Side, det kan ingen forudsige, og ingen vil for vort Vedkommende afvise en saadan Mulighed; men noget helt andet er, at der ikke kan spaas om, i hvilke Tilfælde, i hvilken Situation, med hvilke Følger en saadan Beslutning maa tages, og derfor forekommer det mig, at det vil være naturligt, at man gaar til den samlede Rigsdag, naar Beslutninger af denne Karakter skal træffes for Danmarks Vedkommende.

Det er rigtigt, at vore Handelstraktater bygger paa Mestbegunstigelsesprincippet. Det gør andre Handelstraktater ogsaa. Jeg ved ikke af, at nogen af de Stater, som i det hele taget hidtil har fulgt dette Princip som Grundlag, har brudt dermed, har opgivet den Gruppe af Handelstraktater, som hvilede derpaa, eller har sluttet sig til den Lære, at man skulde gaa bort derfra. Det er muligt, at kommende Forhandlinger fører dertil for store Staters Vedkommende, og at hele Spørgsmaalet da ogsaa vil melde sig for Alvor for os, men indtil denne Dag er det ikke sket. Man har i givne Tilfælde fortolket Princippet paa en Maade, som vi ikke har været tilfredse med, som vi har anset for uberettiget, og vi har for øvrigt i saadanne Tilfælde siden i de vigtigste Forhold opnaaet, at man erkendte Berettigelsen af vor Opfattelse og handlede i Overensstemmelse dermed, for saa vidt som det er lykkedes os at opnaa baade Bortfaldet af Valutatillæget og af den Smørordning i Tyskland, som særlig ramte os paa en Maade, som vi ikke mente var forenelig med Mestbegunstigelsesprincippet. Hvor længe dette vil holde, af hvilken Karakter Udviklingen vil blive i den kommende Tid, derom kan jeg intet spaa; men i Tilfælde, hvor vi staar overfor at træffe vidtrækkende Beslutninger paa dette Omraade, ser jeg ikke rettere end, at det naturlige vil være, som jeg allerede har nævnt, at Rigsdagen kommer til at tage Standpunkt dertil.

Saa gjorde det ærede Medlem, der talte for Forslagsstillerne, nogle mere almindelige Betragtninger gældende. Det ærede Medlem mindedes med en vis Bitterhed en Behandling, som han skulde have været udsat for fra andre Partiers Side, og som forekom ham meget uvenlig og meget ubehagelig. Jeg tager neppe fejl i, at det ærede Medlem vil bekræfte, at en saadan ubehagelig Behandling har ikke fundet Sted fra min Side, saa disse Bemærkninger kan sikkert ikke være rettet til mig.

Naar det ærede Medlem dernæst ud-

talte, at Hovedprincippet i den foregaaende Periode havde været, at Danmark ingen Handelspolitik skulde føre, men i de sidste 12 Aar havde det konservative Folkeparti forkyndt en anden Opfattelse, ja, saa vil jeg for min Del svare, at dette ingen Udenrigspolitik at føre, ingen Handelspolitik at føre, naar man ikke lægger for meget ind i det, jo er muligt i visse Perioder. Der har været Perioder, hvor meget laa saa jævnt og stille, at nogen meget udpræget Handelspolitik har der ikke været ført i Danmark. Det gjaldt i det store og hele den Menneskealder, der ligger forud for 1901, og det gjaldt vel ogsaa i det store og hele den Tid, der laa mellem 1901 og Krigens Udbrud i 1914. I Krigens Tid forelaa saadan Mulighed ikke, da maatte Danmark føre en meget udpræget Handelspolitik. Og jeg kan sige, at i den Tid, jeg har haft at gøre med Ledelsen af Handelspolitikken, for saa vidt Udenrigsministeriet har at gøre dermed, som en Art Udtryk for de Resultater, hvortil Erhvervsministerierne og Erhvervene kommer i Forhandling med Udenrigsministeriet, har der heller ikke foreligget Betingelser for ingen Handelspolitik at føre. Da har vi lige fra 1929 Gang efter Gang maattet træffe meget virksomme Foranstaltninger snart af den ene Karakter, snart af den anden Karakter, og da har vi maattet føre med megen Energi en lang Række Forhandlinger med Stater, der overfor Danmark stillede sig paa en Maade, som vi ikke fandt var tilfredsstillende.

Men naar det ærede Medlem saa sagde, at i denne Periode er Danmark blevet hundset og sparket fra de andre Lande, saa tror jeg, det ærede Medlem selv vil give mig Ret i, at det er saadan en — jeg ved ikke om jeg skal sige poetisk Vending, i alt Fald en Vending præget af Trang til stærke Ord, som ikke har særdeles megen Baggrund. Danmark er i hvert Tilfælde i denne Tid ikke blevet behandlet værre af de store, økonomisk stærke Stater, end disse har behandlet hinanden, og end de har behandlet hele Rækken af mindre Stater.

Det er rigtigt, at Marked efter Marked er blevet — man kan vel ikke sige lukket, men i hvert Fald vanskeligere tilgængeligt for Danmark end tidligere, men det maa rigtignok ogsaa siges, at dette har været Tilfældet for hele den store Række af Stater. Jeg ved intet Land, der i den Henseende danner en Undtagelse, Markedernes Lukning har været af nogenlunde ensartet Karakter fra Land til Land.